

شیوع سوءتغذیه در کودکان کمتر از دو سال و رابطه آن با برخی عوامل زمینه‌ای در استان گلستان

چکیده

زمینه و هدف: سازمان بهداشت جهانی برآورد می‌کند که حدود ۲۷ درصد از کودکان کمتر از ۵ سال کم‌وزن هستند. این مطالعه با هدف ارزیابی شاخص‌های تن‌سنجی (کم‌وزنی، لاغری و کوتاه قدی) کودکان کمتر از ۲ سال استان گلستان و ارتباط این شاخص‌ها با برخی از متغیرهای زمینه‌ای خانوارها انجام شد.

روش بررسی: این مطالعه توصیفی مقطعی در سال ۸۲ روی ۱۴۷۳ کودک صفر تا ۲۴ ماهه ساکن مناطق شهری و روستایی استان گلستان به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انجام شد. علاوه بر اندازه‌گیری وزن و قد کودکان مورد بررسی، اطلاعات زمینه‌ای مادران آنها نیز از طریق پرسشنامه ساختار یافته‌ای جمع‌آوری گردید. به منظور تحلیل داده‌های مطالعه از آزمون‌های کای دو معمولی و کای دو روند و رگرسیون لجستیک استفاده گردید.

یافته‌ها: شیوع کم‌وزنی (خفیف تا شدید) در کودکان مورد بررسی ۲۱/۴ درصد (۲۹/۱-۳۳/۸)، لاغری ۱۶/۵ درصد (۱۴/۷-۱۸/۵) و کوتاه قدی ۳۱/۴ درصد (۲۹/۱-۳۳/۸) بود. بیشترین شکاف بین شیوع سوءتغذیه در دو جنس در کوتاه قدی دیده می‌شود (پسران ۱۴/۳ درصد و دختران ۷/۲ درصد)، که این اختلاف از نظر آماری معنی‌دار بود ($P < 0.05$). شیوع کم‌وزنی، لاغری و کوتاه قدی با بالا رفتن سن کودکان افزایش نشان داد. مادران بی‌سواد ۲/۸ برابر مادران دیپلم و بالاتر دارای کودک زیر دو سال کم‌وزن بودند (فاصله اطمینان ۹۵ درصد، نسبت شانس تطبیق داده شده ۱/۱-۷). مادران بی‌سواد نیز حدود ۱/۵ برابر مادران دیپلم یا بالاتر از دیپلم کودک لاغر داشتند که این اختلاف از نظر آماری معنی‌دار نبود (فاصله اطمینان ۹۵ درصد، نسبت شانس ۴/۳-۰/۵).

نتیجه‌گیری: هر چند شیوع کم‌وزنی و لاغری متوسط و شدید در کودکان کمتر از دو سال استان نسبت به مطالعه ANIS در سال ۱۳۷۷ افزایش پیدا نموده است، لیکن در مورد کوتاه‌قدی این افزایش دیده نشد. به نظر می‌رسد بی‌سوادی و کم‌سوادی مادران به عنوان عوامل خطر عمده کم‌وزنی و کوتاه قدی مطرح می‌باشد.

کلید واژه‌ها: سوءتغذیه - کم‌وزنی - لاغری - کوتاه قدی - گلستان - شاخص‌های تن‌سنجی

محمد جواد کبیر

کارشناس ارشد بهداشت و عضو هیأت علمی
گروه پزشکی اجتماعی دانشگاه علوم پزشکی گرگان

دکتر عباسعلی کشتکار

دکترای تخصصی اپیدمیولوژی، گروه پزشکی اجتماعی
دانشگاه علوم پزشکی گرگان

فرهاد لشکر بلوکی

کارشناس تغذیه معاونت بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی گرگان

نویسنده مسئول: دکتر عباسعلی کشتکار

پست الکترونیکی: abkeshkar@yahoo.com

نشانی: گرگان، ابتدای جاده صنعتکلا

دانشگاه علوم پزشکی گرگان، معاونت پژوهشی

تلفن: ۴۴۲۱۶۶۰-۰۱۷۱

نمابر: ۴۴۲۱۶۵۷

وصول مقاله: ۸۴/۲/۱۰

اصلاح نهایی: ۸۵/۴/۲۱

پذیرش مقاله: ۸۵/۵/۲۳